

Název práce: Světelské panství ve světle Trčkovského urbáře z roku 1591

Autor práce: Iveta Krpálková

Jméno a příjmení oponenta: doc. PhDr. Václav Ledvinka, CSc.

Aktuálnost zvoleného tématu:

Lze-li hovořit o aktuálnosti u tématu z období raného novověku, pak v tomto případě spočívá v tom, že stať se věnuje problematice z oboru dnes neprávem opomíjených hospodářských dějin a že zpřístupňuje obsah významného pramene z této oblasti, o jehož existenci se vědělo, který však byl od roku 1887 považován za ztracený. Jedná se o urbář panství Světlá n. Sáz. z roku 1591, kdy byli jeho držiteli Trčkové z Lípy. Urbář byl znovu objeven na faře ve Světlé n. Sáz. a autorka stati na základě jeho analýzy ve shrnujícím přehledu a v několika tabulkách představuje ekonomickou strukturu a systém hospodaření tohoto trčkovského panství.

Slovní hodnocení (teoretická a metodologická východiska, kritická analýza, vlastní přínos práce):

Práce vychází z klasické metodologie a z osvědčených metodických postupů výzkumu hospodářských dějin českého středověkého a raně novověkého velkostatku. Je zaměřena především na faktografickou analýzu objeveného základního pramene a na rekonstrukci hospodářské struktury světelského velkostatku v době, kdy byl jeho držitelem Maxmilián Trčka z Lípy. Je proto koncipována na logickém půdorysu, v němž je nejprve věnována pozornost územnímu rozsahu a sídelní struktuře panství, poté poddanským povinnostem a skladbě feudální renty, dalším finančním povinnostem a posléze i sféře vrchnostenského režijního podnikání, pokud je zachycena v urbáři. Autorka měla vzor v řadě obdobných dnes již klasických studií významných českých historiků, a proto se mohla vyhnout rozsáhlejším úvodním teoretickým a metodologickým úvahám (byly by nošením dříví do lesa) a vstoupit ve svém výkladu přímo in medias res. Její uchopení látky a představení badatelských výsledků je logické, přehledné, dobře poučené studiem dosavadní odborné literatury a až na několik dílčích nejasných či poněkud sporných závěrů plně akceptovatelné. Výsledný obraz hospodaření trčkovského velkostatku je výstižný, odborně kvalitní, do značné míry komplexní a co do poznávacího přínosu nesporně zajímavý. Snad by mu bylo možno vytknout pouze absenci určité komparativní roviny, jež by umožnila posouzení ekonomické úrovně světelského panství v kontextu jiných šlechtických velkostatků té doby v českých, popř. i dalších střeoevropských zemích. Vzhledem k tomu, že se jedná o studentskou práci, přesahuje však tento požadavek autorčiny reálné možnosti. Je nicméně možno jej uvést jako doporučení pro budoucí zaměření bádání Ivetu Krpálkové.

Vlastní přínos práce:

Přínos práce spočívá v doplnění mozaiky historiografického poznání ekonomiky českého venkova období raného novověku o další důležitý článek – o hospodářský obraz velkého a významného šlechtického velkostatku, který se nacházel v rukou jednoho z nejbohatších českých rodů, navíc považovaného za nositele dobově progresivních hospodářských tendencí. Za další přínos je nutno považovat fakt, že autorka vynesla na světlo světa a zpřístupnila důležitý pramen, který nebyl dosud využit a byl dokonce považován za ztracený.

Práce s prameny a literaturou (aktuálnost, vhodný výběr titulů, citace):

Autorka se svým základním pramenem pracuje pečlivě a lze říci, že jeho údaje interpretuje bezchybně a korektně. Totéž platí o práci s podpůrně použitými edicemi (např. berní rulou). Zná a přiměřeně využívá relevantní odbornou literaturu k tématu v časovém rozsahu přinejmenším posledních sedmdesáti let, což je u současných mladých historiků zcela ojedinělé. Používá a cituje i (bohužel nečetnou) novou a nejnovější literaturu (Borovský, Chocholáč, Vařeka), i když zde odkaz na některé tituly, jež mají k tématu co říci, chybí. Použita vůbec není literatura zahraniční, a to ani v rovině metodologické. Není to však v tomto případě nedostatek zásadní, neboť česká historiografie na poli výzkumu feudálního velkostatku má stále osobité a do značné míry jedinečné postavení.

Formální náležitosti textu (gramatika a stylistika, grafická úprava):

Styl a jazyk výkladu v některých pasážích, zejména v úvodu, prozrazuje autorčinu malou zkušenost a jistou formulační nejistotu či neobratnost. Vludilo se i několik ojedinělých gramatických chyb. Celková formální a stylistická úroveň, vědecký aparát i grafické uspořádání textu nicméně splňují nároky kladené na odborná pojednání tohoto typu. Šest tabulkových a mapových příloh vhodně doplňuje slovní výklad a dokresluje obraz světelského panství zachycený v urbáři.

V Praze dne 14. 10. 2021

doc. PhDr. Václav Ledvinka, CSc.